

A. Piirikiwi

Esimised luuletused.

Luuletused, lehitage!
Tuule tufud, taganage!
Sõua, päike! jõua, päike!
Walguštama nende kätte!

Cartus.

Schnakenburgi trütk ja kulu.

1877.

A. Piirikivi

Esimesed Luuletused.

Luuletused, lehitage!
Tuule tusub, taganage!
Edua, päike! jõua, päike!
Walgustama nende kätte!

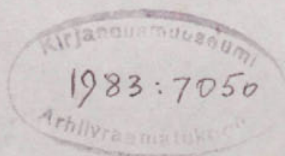

Carlus.

Schnakenburgi trüf ja kulu.

1877.

Benfuri poolest lubatud. Riias, 7. Märzil 1877.

Isamaale, ilusale.

Ikka, ikka isamaale,
Isamaale, ilusale
Saagu Su laulud lauletud,
Wiisikeised weeretatud,
Kirjad kaunid kirjutatud,
Lugud ladusad luuletud,
Kõned kenad kõwerdatud,
Tutud jumekad aetud,
Soowid soojad sobistatud,
Õnned õiged hõiskelehdud,
Mõtted mõnusad mõeldud,
Asjad armsad awaldatud!

Õnnesoow isamaale.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan õnne soowida.
Koidu kuma kodudesse
Tõstan hõrdast' laulu häält;
Mis mul tungib südamesse,
Seda sulle soowin säält.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan walguft soowida.
Paista talle, taewa walguft,
Paista, kus on pimedus!
Saada õõ, ja elu algus,
Saada ära ämarus!

Sulle, julle, isamaa,
Tahan lõikust soowida.
Lõikust, lõikust kõrgel kõrral
Tulgu sinu külwidest!
Lõikust saagu sajal wõrral
Sgast kaunist seennest!

Sulle, julle, isamaa,
Tahan auu soowida.
Lehtwad lillid armsjal aasjal
Sinu auuks õitsegu!
Walmid wiljad õitsme kaasjal
Sinu auuks otsatu!

Sulle, julle, isamaa,
Tahan ilu soowida.
Päikse paiste, pilwe wilu,
Dõpit lahke lauluga:
Kõik see olgu sinu ilu,
Kõik su ehe, isamaa!

Sulle, julle, isamaa,
Tahan rahu soowida.
Rahu olgu sinu rajas,
Rahu merel, rahu maal;
Rahu maitse omas majas
Rahuliku taewa al.

Sulle, julle, isamaa,
Tahan rõõmu soowida.
Rõõmu tulgu koidu läigist,
Rõõmu armsast eha a'ast!
Rõõmu tulgu pilwe käigist,
Rõõmu merest, rõõmu maast!

— — — —

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan truudust soowida.
Ole truu! kui sinu päike,
Armastatud isamaa;
Ole truu! siis sinu käike
Tahab taewas õnnista'.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan ühtmeelt soowida.
Olgu ühendus su sibe,
Kes sind ühes ülendab;
Olgu ühendus su pide,
Kui kõik ühest lagunab.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan troosti soowida.
Ara nuta külma talwe,
Kulla kallis kodumaa!
Sui on kuulnud sinu palwe,
Kaunike, sest rõõmusta!

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan wäge soowida.
Wõtku wilja-wälja wägi
Dhak-orast lämata',
Et wõiks nisu nurme mägi
Digeis õilmeis õitseda.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan wahwust soowida.
Ole wahwa! siis sa näed
Õnne õitsmeid küllaga;
Ole wahwa! siis su mäed
Wõiwad taewa tõuseda.

Sulle, sulle, isamaa,
Soovin sooja sõnaga:
Taewas, tuuled, maa ja meri:
Kaitske teda armuga!
Gesti süda, hing ja weri:
Isamaal ja rõõmusta!

Kaunid warandused.

Oh Gesti isamaa!
Mul kõige kallim oled ja.
Ma kõnnin sinu pinnalla
Ja uinun sinu rinnalla,
Mu kaunis Gesti isamaa!

Mu Gesti emakeel!
Sind kuuldes rõõmsaks saab mu meel.
Su kõla südand sulatab,
Su kõla taewa ulatab,
Ma kaunis Gesti emakeel!

Oh Gesti laulu waim!
Sa elad weel kui kena taim.
Sa hakkad wõsu ajama
Ja metsa piiri rajama,
Kus ükskord ööpik pesitab.

Siis elan jälle isamaal.

Mu suurem õn on isamaa,
Kus nägin päikest eesmalta,
Kus olin kättis kiikumas,
Kus film mul eesvalt seletas.

Mu suurem rõõm on isamaa,
Kus õitswad lillid aasalla,
Kus paistab päike, kumab kuu,
Ja laulab lahkest' linnu suu.

Mu suurem wara isamaa,
Kus elan, suren rõõmuga,
Kus külgi süda kaswanud,
Kus tema rahu rajatud.

Mu isamaa, mu isamaa!
Kuis wõin ma sinust lahkuda!
Su põue heidan hingama,
Su põuest tõusen rõõmuga.

Siis elan jälle isamaal
Ja kõnnin õnnistuse ra'al,
Siis, armas, kallis isamaa,
Siis õitsed ilma lõpmata!

I s a m a a .

Isamaa!
Sinuga
Kõnnin mina rõõmu rada,
Kui ka wiletjusi jada.

Isamaa!
Sinuta
Kadunud mul auu ja ilu,
On mu päike külmi ja wilu.

Isamaa!
Rõõmuga
Kõnnin sinu kõrgel pinnal,
Uinun sinu rikkal rinnal.

Isamaa!
Rahuga
Lähän sinu künkadelle
Igwese hinguselle.

Meie meri.

Kus laiad lained laksutawad,
Kus walges wahus mere pind;
Kus tuuled, tormid kohisawad,
Kus karjub kajak, laine lind:
Sääl oled, meie Gesti meri,
Sääl kaswad, kaunis kalake;
Sääl röömusteled, Gesti weri,
Sääl lehwib priius lahkeste;
Sääl hüüan lakswaißt lainetest:
Ma näen Gesti rannakest!

Laine ladwal.

Sõua, jõua, laewufene,
Sinna kauni kaldale!
Lõika läbi laine ladwa!
Zuba pillneb piirike.

Oh, kui olen röömu rööndul,
Igatfufe istmetel,
Siis mu õnne hõiskamine
Kõlab kõrgel ülewel.

Tõmba, tõmba, tuulefene,
Laewa masti ladwakest!
Uika randa, huulefene,
Laksuwatest lainetest!

Maarja maa! mu filmis sinad,
Maate wiirul walendad.
Rõõmurikas rinnafene,
Pea sina sinna saad.

Sõua, jõua, laewufene,
Sinna kalli kaldale!
Lõhu läbi laine ladwa,
Tuba paistab piirike!

Lõbus laulmise kohta.

Lillid õitswad aasa pääl,
Kõrgest' kõlab laulu hääl;
Õöpik, lõo, kuku-lind
Kutswad laande laulma mind.

Nuttan sest siis rõõmuga
Lahket laulu ajama.
Lehte lehwitusella
Tahan lauljaid tereta':

Tere! õöpik, lõoke,
Kes te istnud ilule;
Tere! kuulus kuku-lind,
Pikifilmi ootsin sind.

Laulge, laulge lõbusast!
Teie laul on ülewaft;
Lõo, lenda kõrgesse,
Poula tänu Loojale!

Kuule, kulla kuku-lind,
Ütle, õöpik, palun sind:
Kuhu pean istuma,
Et wõin lahkest' laulada? —

Nii! Siin kõrge tiivi pääl
Laskem leiku, et me hää
Kõstab üle mere, maa,
Üle pikse pilwe ra'a!

Lillike, linnuke, rinnake.

Kaswa, kaunis kasakene,
Kulda kallis kuusake!
Ehi, lehi, lillikene,
Ditse õrnast', õieke!

Kuku, kuulus kookene,
Hüüa, õöpik=linnuke!
Piiri lõõri, lõokene,
Piiri pääri, pääsuke!

Duksu, puksu, südameke,
Kewade sind fergitab!
Rõõmustele, rinnakene,
Lille lõhn sind liigutab!

Mälestuse puule.

Kallis puu, mu nõder käsi
Õrnaste sind istutas;
Ei ma ial ära wäsi
Sind siin käima vaatamas.

Uja wiir mind wõtab wiia
Mälestuse mättale;
Sina, kallike, jääd siia
Lehti kandma kauniste.

Kui sul, kaunis lehekandja,
Tafistust teeb talweke:
Dota! armas talwe andja
Saadab kena kewade.

Mind ka mured muljutawad,
Kurwastused furnawad;
Uga iga haigus' haawad,
Paranemist lootwad nad.

Siis on tulus tundi nutta,
Kui on lustid luite teel;
Rõõmustuse tunnil rutta,
Et saaks rõõmu tunda meel.

Vahke lapse põlwekene!
Wanaduses ülened;
Kül see ilu igawene,
Mis ja mulle meelitsed.

Tulusamad tunde tunnid,
Koorus' õitsme hõlmalla!
Tusjuw süda, ja mind sunnid
Drnal õnnel' hõiskama.

Hüüa, keeli! hüppa, meeli!
Hõiska rõõja rõõmule!
Mõlgu meeli, kõla keeli,
Uika lehkwa lehtesje!

Waeße lapse laul.

„Weere looja, päewakene“,
Kalla alla, kallikene!
„Weere looja wete kaudu“,
Kalla kase ladwa kaudu!

Saada rahu rammetule,
Hingust wäfind hingede!e!
Wäfinud on wäetimid,
Nõrkend ära nõdrakesed.
Ei ole wäsel warjufesta,
Kehwal keha kattedesta:
Kiwi külma külle alla,
Mätas märga alla pääda,
Udu tad õrna uinutamas,
Kaste kallist kaisutamas.

~~~~~  
**Karjatse laul.**

Mine üle, wihma hoogu,  
Kalla üle, kaunikene!  
Wäsi wälkmast, wälgukene,  
Löpe pilkmast, piiskene,  
Häälitsemast, äiskene,  
Tõrelemast, taewa taati!  
Nüüd on märjad mättakesed,  
Märjad lehkwad lehekeseid.  
Sõgi nüüd jookseb jõudsamine,  
Dja kallab kaunimine.  
Saawad siis talled tantšimaie,  
Lamba karjad kapsimaie,  
Saab siis lindu liikumaie,  
Paulu lindu laskemaie.

~~~~~  
„Bana kandle“ kaunistajale.

Paula, lahke linnukene!
Kuku, kulda käokene!
Kuku mulle muistest kulda,

Hõiska wanad hõbedata,
Endiste aegade eheta,
Wana aja warandusta!

Mis su põllul põdenessa,
Luule laanes luitunessa:
Seda las' heledast' hekkida,
Kõrwadesse kõlijeda!

Ladusad on wanad laulud,
Härdad wanad häälekeseid,
Muisteseid mõtted on mõnusad,
Kenad wanad keerutusad.

Seft ma ikka igatsedes
Soowin soojast südamesta:
Laula neid lahkest, linnuke!
Kuku kuldseft, kookene!

~~~~~  
**Tarwastu laulu-koori lipule.**

Priius, waimu jära,  
Hoiad igameest;  
Sind ei anna ära  
Kulla, hõbe eest.  
Ditse minu õues,  
Taewa taimeke!  
Siis on minu põues  
Kena kewade.

Truudus, elu päike,  
Paista südames!  
Kas ma suur ehk wäike —  
Hülga rindades!

Minu kängem kalju,  
Kus wõin toeta;  
Kui ka kanda palju —  
Sa ei wäriſa.

Ühendus, üks kaewu,  
Kellest kangust saan;  
Unustan kõik waewu,  
Näen ſind, lusti laan.  
Geſti rahwa ehte,  
Kaſwa kauniste!  
Taara tamme lehte,  
Tõuſe taewasse!

~~~~~  
Turnija laul.

Turni jõit
On mu wõit,
Ta mull' annab õiget õit;
Turnja sõud,
Turnja jõud
Leiab ikka nõud.
Wõit on wanast wälgu wäes
Tubli turnijate käes;
Tuule hood,
Wete wood:
Kõik tal lahked lood.

Turnime
Tubliste,
See meid ſaadab rammule!
Kindel meel,
Selge feel
Tõuſwad turnja teel.

Sulgest' astub turnija,
Ei wõi teda ehmata
Rootsi raud,
Surm wõi haud:
Kõik tal pidu laud.

Turnida

Tahan ma
Noore priske jõuga.
Hüüawad
Pajunad,
Kuts'wad kuningad:
Raud siis rammu ülendab,
Waenlane meist taganab:
Wahwaste
Hoiamme
Dma piirikse!

Kääpa jää minek.

Kaua kauni kalda katnud
Laiad lume lademed;
Kaua lahleid laineid matnud
Külmad jääde sademed.
Sagest' sulatafid matte,
Astsid hange aiasse;
Uga kahelordse kätte
Said su tubli turjale.
Talw su priiust pigistanud,
Oh! kuis see sul wastu werd!
Asjata sa higistanud?
Asjata sa otšid merd?

Pitse pilwed tõuswad üles,
Katwad kauni päikese;
Maru tuul wiib tusu süles
Pilwed kofku, laiale.
Kõue kõmin kõrges kõlab,
Pitne pilwis pilgutab.
Koledaste kaldail kohab
Tuule tuhin, mühisab.
Kange torm teeb palju paha.
Wihma jookseb lainel maha.

Veikses ojas wesi woolab,
Tõttab mäest orusse;
Teest ja maast ta läbi hoolab,
Kallab Kääpa kaldale.
Tuule tuhin,
Wõja wuhin,
Lume lobin,
Wete sobin
Täidab Kääpa laia lainega:
Wesi walgel wahul tõusema.

Kaugel kuuluf Kääpas firin,
Wete wirin,
Jääde pagin,
Kalda pragin:
Jää nihkub — nihkub minema!
Waljust hüüan järel rõõmuga:
Sõida, jõua!
Tõest jõua!
Mine! lahke laine mate,
Kao! kauni kalda kate.
Purustaja wälgu wäes
Wõit ja wõimus Kääpa käes.

Nii sind külma kütke küüfist
Päästis kena kewade;
Läksid läbi leina lüüfist,
Tõudsid pulma peole.
Nüüd ja woolad suurel sammul,
Tõused priske priius' rammul.
Kalda kantsid kaowad,
Wete wahtu waowad.
Tõuse, tõuse! tundma saa:
Kalda al su kaunis maa.

Kalda alla wesi waob,
Lained jätwad laskumist.
Tuule tuhin ära kaob,
Päike paistab rahulist'.
Waata! mis säääl laines liigub?
Kõrgel häälel kõlijab?
Kalewide mõõka kiigub,
Waikses laines walendab.

~~~~~
Wanemuine.

Wana isa, isetarka,
Ilma radade rajaja
Tegi tillu terakese,
Taewa tähe täpikese,
Meie pidu pesa paiga,
Salge aluse aseme.

Wanemuine waadatelles,
Isa tegu imedelles
Hakas lugusi luulema,

Rõõmu wiisi weeretama;
Hüpas pilwe piiridelta,
Koidu kuma kodudesta,
Astus halja aasa pääle,
Meie maale madalale.

Kui ta tuli tuhinaga,
Põulu lindude liigiga,
Kulda kannel kaendla alla,
Tule sädemel säraja:
Kalljud tal wastu kahajid,
Bete wood wolijesid,
Metša ladwad lainetasid,
Wilja wäljad wirmendasid.

Banemuine, laulutarka,
Kalewide kaminim sugu,
Taadi targem tallitaja,
Ilustuste ilmutaja,
Luuletuse lunastaja:
Esimese helistuse,
Kuldse kandle kumistuse,
Hõbe hääle hõiskamise,
Taewa taadi taimetuse
Tõi ta rõõmu radasilta,
Tõiste ilme ilustustest,
Kena ilme keskeelta
Meie waike waarikusse,
Meie mustale mullale,
Taaralaiste tammikusse.

Banemuine, laulutarka,
Kullase kandle kandaja
Paukis laial lagendikul,

Kaunil Emajõe kaldal;
Paulis laanes ladufaste,
Mäe otsas osawaste.
Kus ta iganes istudes,
Ilu elu ilmutades
Kena kandle keeledelle
Sõrmed säadis sõudewalle:
Sinna lillid siginesid,
Armsjad taimed asusiwad,
Tammed taewani tõusiwad,
Pajod paksud paisusiwad.
Pauulu linnud lehtedella
Wiisi wiiru wilistama,
Pahket laulu lafutama,
Hääle ilu ilmutama.

Pauulik lääb sest laanedesse,
Laanedesse laulamaie,
Mõtša meelta mõlgutama,
Kõrgele kingule kõndima,
Puhtadelle luulemaie.
Säääl ta tunneb tulusida,
Näeb tema nägusida
Ilma isa ilustusi,
Puuletuse lunastusi
Pauulu targalta tulewat,
Mõtetesse mõlgunewat.
Mõtšas on mõtted mõnufad,
Laanes lahked ja ladufad,
Waprad wete weeredella,
Kaunid jõe kallastella,
Osawad mägede otsadel,
Kindlad mäe kinkudella.

Wanemuine, laulutarka,
Kullase kandle kandaja
Istus nüüd kauni kingule
Sie puude ilustusse
Taara mäele tammikusse;
Säädis sõrmed sõudewalle,
Käed kandle keeledelle,
Pani laulu lafjumaie,
Wiisikeje weeremaie
Meie waitse waarikule,
Meie mustale mullale,
Taara mäe tammikule.

Kuldne kannel tal käesja,
Dule jädemel säraja
Paistis taewa taredesse,
Pilkus pilwe piiridesse:
Sest sai kaunis wikerkaari
Pimedasse pilwedesse.

Laulud nüüd laande langesid,
Kaasikusse kahisesid;
Wiisid wetele weeresid,
Koldastelle kohisesid;
Hääled kõrwu kõlisesid,
Sügawasse südamesse.

Taaralaste tammiketsa!
Enne nii ilma iluta,
Ilma kauni kandeleta,
Lõbusa linnu lauluta:
Nüüd sul tulnud õnne tunni,
Ilmunud sul ilu aega
Taadi taewase taresta,
Kalewide kamberista.

Rased nüüd kaharad kaswasid,
Kuused kuldse käbidega;
Tammed taewani tõusiwad,
Pihlad pikad pilwedeni;
Silmekesed, õrnakesed,
Heinamaade ehitused,
Armsa aru aimukesed,
Karjamaade kaimukesed
Meie mustale mullale,
Mätastelle mälestuseks
Kuulsast laulu kuningasta,
Meie ilude ijasta.

Taewa taadi taimekesed,
Meie pesa perekonnad
Tõtsid Taara tammikusse,
Õnnistatud õue pääle
Ijast ilma läkitatud
Smelikuid ilmutusi
Banemuiselt wastu wõtma.
Laulu linnud ta ligidal,
Rahwa hulgad hunikusse,
Sundid taltse talle kõrwal
Hõbe häälesi õppimas,
Kulda wiisi kuulatamas.

Banemuisse wahwad wiisid,
Laulu mõnu mõlgutused
Tungisid ihusse, hingesse,
Sügawasse südamesse,
Südand juisa sulatates,
Armastusta awaldates,
Rahu riikisi rajades,
Kulda aega kuulutates.

Rahu tuli rõõmu rajalt,
Taadi taewase taresta,
Kalewide kamberista
Pauku sõnade siivulla,
Kuldse kandle keeledella.
Rõõmu pisarad pilkusi
Taewa sinise filmista
Banemuise vaatamiselt.

Hääled taewani tõusesid,
Kõrgil pilwil kõlisesid;
Piksel see ime ilusa,
Müristajal meelta mööda:
Õpsivad kõrge kõmina,
Kandle kangema kahina.

Müüd oli tulnud tunnikene,
Õnnistatud õpi aega:
Windid õpsid wiisikesi,
Lõokesed lõõritusi,
Õpik lahke laulamise,
Kägu kuulsa kullumise,
Käak ta kandle kahistuse,
Pulga käändmise kärina,
Tuul ta tuleki tuhina,
Mõts ta mineki mühina.

Emajõgi, ellakene,
Pauku linde parem paika
Kuulis ta riiete kohina,
Mööda mineki mühina:
Armastas seda awalda,
Täna päini tääwitada.

Kalakesed, kaunikesed,
Wete walla walitsejad
Pistfid filmad pinna pääle
Wanemuinet waatamaie,
Kulda kannelt katsumaie;
Kõrwad jäiwad wete woosse,
Lakurwate lainetesse,
Kus ei kuulnud kulda kannelt,
Hõbe hääle hõikamista.
Sest ep kaunid kalakesed
Minult suuda ammutawad,
Lauluta lainetes elawad.

Aga ainult inimene,
Wanemuifest waimustatud,
Kenast kandlest fergitatud,
Dppis ta hääle õigemalt,
Laulu loo ladusamalt,
Dppis ta hääle helina,
Kuldse kandle kumistuse,
Wanemuise wahwa wiisi,
Mõtte mõnu mõistamise;
Laulis siis lahkestes laanedes,
Kaasiteles kaasikustes.

Kaunis kulda kandlekene,
Südamete sütitaja,
Wanemuise hårda hääli,
Laulu mõnu mõlgumine
Tõusis Taara tammikusta
Sie puude ilustustest,
Kuuldi kuues kuningriigis,
Seitsme riigi serwadella.

Vanemuine, laulutarka,
Kullase kandle kandaja
Laulis tähte' tähenduselt,
Taewa taadi tarkujesta,
Meie ilma ilustustest,
Kauni Emajõe kaldast,
Taara mäe tammikusta,
Inimeste igatsustest,
Südamete soovimistest,
Nende muresta mullalla,
Kurwastustest kulla päala,
Nende lustista luhalla,
Armastusest aasadella.

Tema laul nii lafsutaja,
Rõrgil kinkudel kõlaja,
Südamete sütitaja,
Põhja puruks pörutaja.
Wesi woolas ta waatelta,
Halli pääga habemikul,
Woolas soojalta sorinal
Sügawasta südamesta
Läbi kuuefordse kuue,
Läbi seitsme särgikese.

Ring ta tõusis tõsijelta
Dhu õrnal hõllitusel,
Tulise tuule tiiwulla
Taara mäelt tammikusta
Musa Sie istmelta;
Sõudis pilwe piiridelle,
Koidu kuma kodudesse
Taewa taati talitama,
Mlustusi ilmutama.

Pilwis ta kannel weel pilgutab
Wastu päifest walendates;
Sest jai wägew wälgui walguš
Pitše poegade pidule.

~~~~~  
Wastjala šilla piiga.

Piiga pikka peenikene,
Šnne šilli šitsmekene
Šöttab oja orgudesše,
Kauni jõe kallastelle
Šöekše kaišu end kaštama,
Laškeis laineis lahutama.
„Weere ära, päewakene!
„Šöua ära, šöštra šilma!
„Kuna, kulda kuukene,
„Šhtu rahu šekene!
„Walgusta waikšest' me waarikut,
„Kaunist' jõe kallakesta! —
„Kuldne kuu! Šu ime ilu! —
„Šinu waikne waatmine! —
„Šinu rajamata rahu —
„Šmeline igatšus!“
Kuuke kuuleb piiga palwe,
Möištab meele mölgumise:
Kannab ta enese kaišule,
Pääštab päikše palawusešt.
Puhas piiga pilwe piirilt
Paištwa kuu palgekesešt
Waatab waikšest' waarikuše,
Kaunist' jõe kallastele;
Šoowib oma šitšwat šnne,
Šlla elu ehtekesta,

Dma õige õdedele,
Põrmu puhta piigadele.
Kuu on valmis jeda kuulma,
Kaunist põlwe kasvatama;
Aga põrmu piigakesed,
Waata ei nad wagaduses
Kuldse kuukse kumamista,
Õndsja õe õhkamista.
Nuffer neidu jeda nutab,
Kallis neidu kahmateleb:
Katab kauni palgekese,
Taewa sinise filmatse.

~~~~~  
Koolmeistrele.

Õpetaja, sinu häädus
Enam wäärt kui kõik su täädus.

Lahti, filme ees sul loomus talitseb,
Waata, õpi, kuda tema walitseb!

Kui tahad taimu uurida,
Siis wõta üles juurida.

Õpi elust enesest,
Ta on tõsi igawest.

Õpetuse terakene!
Sust saab puu, mis igawene.

Lapsed õpp'wad lahkest' laste käest,
Suured sundwad jeda suurest wäest.

Minult see, mis ja wõid anda,
Wõib sul „oma“ nime kanda.

Tahad lapsi wiia ülesse,
Ustu warfi alla järele.

Rõik on ühte palmida,
Et wõiks ühes walmida.

Ei laps nii ruttu unusta,
Mis ise kofku punus ta.

Kui ja ainult õpid pähä,
Ei ja kohe siis ei lähä;
Wõta see ka südamesse,
Siis lääd õige radadesse.

Esimene päewa walgus
Waimu harimise algus.

Kui ees malt tuli õh su juust:
Sa maitfid mahla elu puust;
Kui wiimselt rinda tõstab ta:
Sa jääd ta warju puhkama.

Ma aastat wiis es waleta,
Siis aga rääksin rõõmuga;
Oh, saaksin kätte esimest,
Ma jääksin rahu igawest'.

Waat! sul awaldab su lapse mäng,
Kus ta tulew töö, kus tema fäng.

Palju wäärt on õpetus ja tema wiis,
Puudub aga eesmärk, kehwa lugu siis.

Eesmärk on seesmärk.

Kui tahad kaewu kuiwata,
Pead soone finni toppima.

Kaswatus läab perekonnast laiali,
Perekonda pöörab jälle tagasi.

Puud on noorelt painutada,
Zuhan Zukuna juhata;
Palk' läab katti painutates,
Zuhan jambstiks juhataates.

Raotage laste nutu pisarad!
Wihm on kahjulik, kui lillid õitfewad.

Rõwer puu on õigeks käända,
Aga käändes mitte wäända.

Puu kaswab pikaks tõiste õhinal,
Lühikeseks, kängu jääb ta lagedal.

„Mil armastad ja õpeta'?"
Kui fina hakkad küsima;
„Mil hakkab mina küsima?"
Kui mõte hakkab püsima.

Kooli tuba, kena kewade!
Siia mina istun ilule.
Aga, kewadesed külmad tuuled
Sagest' wõtwad wingu naeru huuled.

Kooliaeg on kewade,
Millal õilmeid nähakse;
Aga õitse, õrnake,
Tahab hoidmist hooljaste.

Kui õilmed ära rikutud,
Siis lõikuf' lootus kadunud..

Oh nõua wara laste käest,
Et õpiksidwad kõigest wäest.
Kes tööle harjund lapsena,
See pärast laiselda ei saa.

Kui wiim ja soojus ühes nõus,
Siis laabub ruttu taime tõus.

Tahad taime kaswata',
Tihti teda kasta ja.

Kurjus teeb siin kurja,
Nuhklus ajab nurja:
Ainult arm siin awitab,
Armust ainult abi saab.

Lähäd oma sahaga
Põldu kündma pahaga:
Sala-kiwid lõhuwad su saha,
Teewad kümme korda enam paha.

Kibe wits on paha laste rohi,
Häid ei seega pahastada tohi.

Ära lapsi ähwarda,
Kui ei täna täida ja.

Pikne kül pilwedes müristab waljust',
Wiim aga äratab taimesi kaljust.

Rahe, oh fula ja sadades piiskeks!
Siis fina figitad, siis teed ja niiskeks.

Rahe pole üksi raske
Ta on külm ka ühtlasi;
Sest ei wõi ta kaswa laske,
Nikub taimet kõigiti.

Iga asja algusel
Oled koidu walgul:
Ole koidu walgul
Iga asja algusel!

Nii kui priske puu end ehib,
Wiibimata kasvab, lehib
Rõõmu päiwil kewadel:
Õpi wara tundma hääduft,
Enese ja tõiste säädust,
Kogu wara enesel!

Ükski sind wõi rõõmu randa
Minult oma kullal kanda;
Ise pead hoolega
Sinna poole töttama.

Harjutus küll wältab kaa,
Kawab mõnel mehel haa.
Ole truud! ja murrad raua,
Tema katab julle laua.

Mis ei jõua osawus,
Seda jõuab usinus.

Wara jooksgu mehe higi,
Mudu nisu nurm ei siigi,
Sest et sügise on ligi.

Vara tööle, hilja woodi,
Nõnda riffus maija toodi.

Kurbdus kurdab kooli tooli al,
Kui ei ole tahtmist õppijal.

Karastatud saagu tahtmine!
Ta on tera riistaks kõigile.
Tahtmine on töö riista tera,
Ta on lõime lõng ja koe fera.

Mis küünlal taht', see lapsel tahtmine;
Oh sütita neid ikka aegsaste!

Tahtmine teeb mehe meheks,
Teeb ta töö ja teo tehaks;
Tahtmisjeta mees on loid,
Loidu lõnga jõowad loid.

Täädus on tahtmise käsi;
On, kellel kumbgi ei wäsi!

"Tahtmisjed peawad murretud saama!"
Ütle, kas kael peab terweks weel jääma?

Andke oma lastele keelt,
Sest keel äratab meelt.

Kõige armsam ema keel,
Kõige selgem tema meel;
Ema keel on keelte ema,
Sest nii mõgub meeles tema.

Ema keel, isa meel.

Mõttele! et sa pead lugema,
Loe! et sa võiksid mõelda.

Tahwel on mõtte tahk.

Kui ka rehkendus on külm ja kale,
Tema and on tõsi, mitte wale.

Täadmine, tahtmine, wõimine koos:
Piigub siis laewuke lõbusas woos.

~~~~~  
P a u l i k u l e.

Paulik, sina oled looja,
Oled ilu ilma!-tooja:
Dpi loodusest, su emast!
Kõik sind juhib, mis on temast.

Paulik, sina awaldad mull' ilu,
Wäsimata sa siis sui ja silu!
Mõtted olgu sinul tublid tammed,
Misga sa neid katad — selge siid ja sammet.

Muusika mõnu sul juhtigu sõnu!
Kannelde kahinad kandgu neid süles,
Tõstgu neid tiiwadel täht'eni üles!
Suhtigu sõnu sul muusika mõnu!

Su töö, see õitseb iseeneses,
Ta elu on tal oma rindades.

Dõpik hüüab rõõmuga,
Kuuled sa ehk kuulmata;
Pillid õitsewad lustiga,
Waataid sa ehk waatmata:

Laulik, lugusi ja loo!
Hiilgwaid tähti ette too!
Kõnni kõrgel, waata maha,
Oh, kes kulda taha!

Sõna on mõtete wäraw,
Sagedast' hiilgaw ja säraw.

Mõnus mõte, see on peiu,
Sõna sõlm — üks kena neiu;
Kui nad käse annawad,
Siis on pulmad ilusad.

Keele tiiwul kõnseb laulik üles,
Kiigub, liigub taewa tähte', süles.
Kaunis lind! siis kaswata neid tiibe!
Siruta ja silu oma siibe!

Laulikul mõte ta mõõtmata riik,
Sõna ta teraw ja pistaja piik.

Rõla rikastaja riimiga
Armastawad sõnad mängida;
Aga nende mäng on ime ilus,
Wiidab mõnus mõte selle wilus.

Lahkes laulus puhas riim
Maitseb nii kui rõõsalt piim;
Aga mõtte selge sisu
Minult kustutab mu isu.

Sa tegid riimi kena, puhta,
Ja siisgi — sinu laul läks luhta;
Sa säädsid riimi õrrele
Ja jätsid mõtte kõrrele.

„Kuh' ta läks?'⁴
Luhka läks.

Sirge ja file
On wiisak ja wile;
Kange ja kale
Mul puhandab pale.

Kui hääduft äratafin ma,
Siis õhtus luule lustiga;
Kui katsin furja waipaga,
Ta tahtis leegis lõfenda.

Kui find luuletuse tiivad
Üle maa ja mere wiivad,
Ära mõtle kodu pääl!
Mudu oled warfi säääl.

Kui kottas tõuseb tuule käes,
Nii tõusku mõte luule wäes;
Kuid käigu kangel pilwist nad,
Siis waatajad neid näewad.

Kus wõim ja waim on ühes koos,
Säääl wiis ja wägi laulu loos.

Glau luuletuse wägi
Tõstab kõik, kas olgu mägi.

Ilu teeb imet mu südame sees,
Seisab ta selgeste filmade ees.

Kui kõrged isa mäed,
Ei mõõda sinu käed,
Kuid aga seda näed,
Et nõdrad sinu wäed.

Ütle hääd ja ütle wäähä,
Ma ta õpin kohe pähä;
Kui sa palju juttu a'ad,
Waewalt kuuljat minust saad.

Kus pilwed paksud, pimedad,
Sääl wikerkaari näha saad;
Kus elu tunnid tumedad,
Sääl tõuswad laulud jumedad.

Müüd on kõik jo laulu säädjad,
Suured kuuljad kunsti täädjad;
Kui üks kala wõrgu sees,
Kas jo walmis kalamees?

Palju on sul tarwis tääda,
Palju rohkem mõtelda;
Tahad aga kirja jääda:
Pead wäähä ütleva.

„Kes laidab lahket laulumeeft,
„Ei leita head selle seeft.“
Ei laida ial laulumeeft,
Waid, mis ma leian laulu seeft.

~~~~~  
Mõtte salmikeseid.

Tõsidus ei ole uus:
2 kord 3 on wanast 6;
Wale sagedaste uus:
6 ja 6 on 66.

Mõttelejal kui poleks teha,
Wõiks ta ilmas imet teha;
Alga ainult teha
Sunnib teda ilmasse.

Kuule, ümberpaneja!
Kas ja üks kord sooja 'i saa?

Vanad õunapuud ja tahad ümber istutada.
Soovid temast siis veel õigeid õunu saada?
Sääl on ainus tulus nõu:
Kaewa, kaksja üle jõu!

Alati on sinu weskel
Tulus jahu muutmata;
Aga weske kiwi kessel
Tääwad terad puutmata.

„Kül ta ütleb pika rodi,
Dotan punkti asjata.“
Tal on wana hää nodi,
Mis tal wiga ütelda?

Üsna kaunid kestad,
Aga sees on lestad.

„Kessi kirjutas need kenad lehed?
Kwaldage mulle, armsjad mehed!“
Sinu poole-mees, kas mälestad?
„Na, sest on nad nõnda räbalad!“

Kulla mees, ja oled weidi nina tark,
Söögi lauale ei tõlba ahjuhark.
„Du mul nina tark, siis pääd wõid
imestada;
Ahjuhargiga wõin liha küpsutada.“

Kina peab ainult haisutama,
Pää hääst ja pahast aru saama;
Hakkab nina nendest aru saama,
Peab pää jälle haisu a'ama.

Pane tint ja paber kappi!
Jahuta weel wäähä sappi!
Määri pipra pääle wõid:
Siis sa näitad, mis sa wõid.

Üle aru lõhub waru.

"Ei su epigramm tee selget wahet:
Iffa jadaab nii kui Dürgi rahet."
Pärast wihma paistab jälle päike,
See on igawene loomu käike.

"Wõrgutama" tuleb sõnast "wõrk,"
Siisgi tema kange, ehk kül wõrk on nõrk.

"Lapsed, pange tähele!"
"Kas siis täht on süüdlane?"

Rikkus rikub,
Waejus waotab;
Kus nemad aga kallewad,
Sääl sina aega astu' saad.

See oli sinu rikkus,
Mis find nii ära rikkus.

Sõnast "fole" tulla "foole",
Sõnast "suure" tulla "sure";
Wõru wend! oh mõtle sa,
Et sa wõiksid sureda!

Süda, süüda — süüta!

Mis oleks minul järel mõelda,
Kui keegi poleks ette mõtelnud?
Kas pean aga järel ütleva,
Mis iganes on ette üteldud?

Waim end keeles awaldaß,
Waimu keeles tunda saab,
Waim on keele tuum ja taim,
Keel on ise elaw waim.

"Mitte tera pole sinu nifu,"
Ütleb kohus ilma armuta,
"Aga luba on sul oma isu
Kustuta see wõõra toiduga."

Ilus idu
Auulutab
Lõikuse pidu;
Sage sari
Tuulutab
Puhtaid teri;
Kindlas firstus
Seisab
Warandus warjul.

Tulewased tundemata tunnid
Wiitwad waikselt waiba warjulla.
Kuda sina olewiku sunnid,
Mii sul tulewik saab tulema.

Kui olewik sul hoolesik,
Siis tulewik sul tululik.

Tulewik ei tule mitte wastu,
Tema kaswab olewiku seeßt.
Tahad õnnelikult talle astu',
Ära lahku õigest õnne teeßt.

Otsi õiget õnne rada,
Armastatud aimuke!
Reid on mitu, mitu sada,
Kõik ei kõlba sinule.

Zuhtuwit riisub sult julguse ära,
Rikub su õnnistud õilmete sära.
Mis sinu südames, õitsma see lääb,
Mis sinu rindades, riismata jääb.

Olewit lennates kaugele tõttab,
Rõõmu ja kurwastust tiiwule wõtab.
Kiifugu taewad ja liifugu maad:
Liikmata jääwad me armastus' ra'ad!

Mis on loodus säädnuud mäele,
Seda ära wota orusse.

Duna loor, sa oled wäga ilus,
Waatan päikse paistel sind ehk wilus:
Salwan sest sind suure isuga,
Aga — oh! ma wiiskan ussi siuga!

Kotkas lendand kõrgesse,
Ruhu tiiwad teda kannud;
Maast ma waatan järele:
„Sul on loomus tiiwad annud!“

Küllus külwab.

Otsid tõsiduse rada,
Wõta mind ka endaga.
Tulgu eksitusi sada:
Sust ei taha lahkuda.

„Sa oled minu wastane,“
Nii ütles tõde walele.
Kui wastne wale ära waob,
Siis tõusew tõde ära kaob.

„Ise mees, ise meheke,“
Ise leht, ise leheke,
Ise puu, ise puuke
Nagu päike ja kuuke.

„Kes kannatab, see kaua elab.“
Kes kaua elab, see kannatab.

Sa pidid pea saama toime,
Ja siisgi: sinu töö läks loime.
Kust tuli see? See tuli sest:
Sa kartsid weikest waewukest.

Tahtmine awal dab meest,
Sest tema tuleb su seest.

„Kus walgust, sääl warju,“
Kus õilmeid, sääl — marju.

Maailm on kaalu sarnane,
Kus kerge tõuseb ülesse.

Ei find hellitada taha waenlane,
Ei find hellitada tohi sõbrake:
Tülis ja tules sa kaswatad jõudu,
Saad omia siiwadel suuremat jõudu.

Djud fina wastu jõge,
Siis sind woolas finni peab;
Djud fina risti jõge,
Siis sind wesi wiltu weab;
Purjutad sa peri jõge:
Lähäd alla nii kui sõge.
„Mis ma pean siis tegema?“
Wõid jo kaldal kõndida,
Wagufaste waadata,
Selges seisu wees supelda,
Dnne järwes õngitseda.

Möötk, mis ainult kiidab sõa käike,
Weel ei tää, kus paistab rahu päike.
Inime, kes elab ilmaga,
Weel ei tää, kus päris isamaa.

Ruda pea wait jääb kena kagu,
Kõnda lõpeb iga ilus nägu.

Nii kui mustas mulla pinnas
Died ellad õitsewad,
Kõnda rõõmurikkas rinnas
Lootus' luuled lõbusad.

Laine ütles lahkest' laine wastu:
„Oh, mis rõõmuline aeg meil astu!“
„Hilgaw kroon mul pääs, ma tõusen üles,
Pea puhkan sügawuse süles.“

„Mida warem, seda parem.“

Mida karem, seda parem.

Mida rõõsam, seda rõõmsam.

Mida hulgem, seda julgem.

Mida filem, seda wilem.

Mida noorem, seda toorem.
Mida soorem, seda toorem.
Mida saagem, seda magem.
Mida lähem kaem, seda wähem waem.
Mida laiem õu, seda suurem nõu.
Mida laiem kabi, seda suurem abi.
Mida suurem mõis, seda kõwem kõis.
Mida suurem lind, seda kõrgem hind.
Mida kallim kala, seda parem pala.
Mida parem rasu, seda suurem kasu.
Mida suurem hoid, seda rohkem koid.
Mida suurem jagu, seda laiem magu.
Mida raskem töö, seda waitsem öö.
Mida kitsam, kehmem põlb,
Seda sandem saan ja tõld.
Mida kitsam firstu laud,
Seda awaram ju haud.
Mida suurem koidu walguš,
Seda suurem jõud mul jalguš.
Mida suurem feina pragu,
Seda rohkem kütü hagu.
Mida enam kotis raha,
Seda rohkem majas paha.
Mida rohkem kaupä poodis,
Seda kehmem uni woodis.
Mida jämem warga kael,
Seda lühem wõlla pael.

S i s u.

	Lehe tülg.
1. Isamaale, ilusale	3
2. Ennesoow isamaale	3
3. Kaunid warandused	6
4. Siis elan jälle isamaal	6
5. Isamaa	7
6. Meie meri	8
7. Laine ladväl	8
8. Lõbus laulmise koht.	9
9. Lillike, linnuke, rinnake	10
10. Mälestuse puule	10
11. Waese lapse laul	11
12. Karjatse laul	12
13. „Bana kandle“ kaunistajale	12
14. Tarivaistu laulu-koori lipule	13
15. Turnija laul	14
16. Kääpa jää minek.	15
17. Wanemuine	18
18. Waskjala silla piiga	25
19. Koolmeistrile	26
20. Laulikule	32
21. Mõtte salmikeseb	35

H. Laakmann'i ja W. Just'i (pagar Hoffmann'i majas
wene poodide wasta) **Gesti raamatupoodides**, nii kui
E. J. Karow'i (Tartus ja Willandis) ja **Ch. Hoppe Saksja**
raamatupoodides, meie trükikojas Konditor Borki
majas, raadikoja kõrwal Tartus, ja ka **Schnakenburg'i** trüki-
ja kivitrüki-kojas, Marstalli-uulits Nr. 5 Riias ja pääle selle
weel **Klinge & Ströhm'i**, **Wassermann'i** ja **Nasthal'i** juures
Tallinas, **Jakoby & Co.**: Pernus, **Seidelberg**: Paides, **J. Winker**:
Rakweres, **M. Rudolf**: Walgas, **Ch. Lange**: Kuresaares, **Pödder**:
Narwas, **Trey**: Wolmaris ja **Wolfram'i** juures Pihkwas on saada:

Abellino, suur bandiit ehk eluwõija. Hind 16 kop.

Advokat tohtri ametis. Luismäng neljas waatuses. H. 25 k.

Ameerika metsades. Hind 18 kop.

Arafadunud poeg. Wiis juttust faksakeelest ümbertõlkitud.
Hind 25 kop.

Boško Kunstüfid. Hind 15 kop.

Gestirahwa õhtone juttustaja. Hind 12 kop.

Gesti, Liwi ja Kuura maa ajalugu. Muistest ajast meie
ajani. Hind 60 kop.

Esimene noor juttomees. Hind 25 kop.

Jagapäiwane koddone Jummalatenistus. Hind 5 kop.

Jlus Mageloone. Wäga armas ja hale jutt noore ja
wanale jutustanud. Hind 10 kop.

Josef Gaideni eslokäik. Üks illus jut. Hind 20 kop.

Jutustused Wenemaalt. Hind 20 kop.

Kaks sõjawangi. Hind 20 kop.

Kalewi poeg. Üks ennemuistene Gesti jut. Raheskümnes
laulus. Kolmas trük. Hind 1 rubla 20 kop.

Kasfuline kõgi- ja majapidamise ramat. Hind köidetud
1 rubla 20 kop.

Kleine estn. Handgrammatik. Hind 50 kop.

Kodu-kool. Esimene raamat. Hind 25 kop.

Kodu-kool. Teine raamat. Hind 25 kop.

Kooli-kaart, Liwi-, Gesti- ja Kuura-maa. Saksja, eesti- ja
läti-keeli. Hind 20 kop.

Kooli-seina-kaart. Liwi-, Gesti- ja Kuura-maa. Saksja, eesti-
ja läti-keeli. Lakeeritud ja rulli pandud. Hind 5 rubla
50 kop. Dinase riide pääl mapi sees. Hind 4 rub. 50 k.

Kooli-teadus. Hind 30 kop.

Kulla mõimus. Hind 20 kop.

Lagle Leno laul. Hind 3 kop.

Lehekuu dieb. Hind 18 kop.

Lille pöösas ehk elu ja armastus. Hind 10 kop.

Loomise saladused. Hind 8 kop.

Mesilastest ning nende pidamisest. Hind 30 kop.

Metsa roosid. Lille pöösja ehk elu ja armastuse teine
jagu. Hind 8 kop.

Mo Tsamaa. Hind 15 kop.

- Mõistlik majapidaja ja laste kasvataja.** Hind 50 kop.
Ralja Sõber. Hind 18 kop.
Nieegri kuningas Rambuda. Hind 12 kop.
Neljas Eesti juttotooja. Hind 18 kop.
Neljas Eesti laulutooja. Hind 18 kop.
Pberon, ehk see vägev waimutuningas. Hind 20 kop.
Ditsi Dõpik ehk Raljakad laulud, noorde poiste ja neiudele. Hind 8 kop.
Õppetus kuidas sa wõid rikkaks jääda. Hind 12 kop.
Piibli salmid katelikismusse selletuseks. Hind 12 kop.
Saksakeele õppimise juhhatamine. Tõine trüf. Hind 25 l.
Särane Mul'k ehk sada watta tangusoola. Hind 40 kop.
Sioni meetilgad ehk süddame toidus. Tõine jagu. Esimene ja tõine pool. Hind 40 kop.
Sõa sannum ja terretamine ehk 10 kaunist laulo sõa ajal. Hind 7 kop.
Tuletorn. Üks kurblik näitemäng kahes waatuses. S. 50 l.
Üks asfi on tarwis. Nus jutluse ramat. Hind köitmata 1 rubla 60 kop., köidetud 2 rubla.
Üks ramat wannast rahwast. Hind 5 kop.
Unenägude seletaja. Kõik kõpsiste nägemiste, würaastuste ja unenäude proowitud seletused. Hind 15 kop.
Nus saksakeele õppimise-ramat marahwale. I. jagu. Tõine trüf. Hind 30 kop.
Nus teekäia ramat, kus sees on ilmalikud nägemiesed aga waimolikud tähendamisjed. 3. jaggo. Hind 20 kop.
Wabaduse wõitlused. Historialil jutustus Hispaaniamaa lahelsamast aastajast. Hind 24 kop.
Wanne ja õnnistus. Kurblik näitemäng, kahes waatuses. S. 30 l.
Weike jutto ramat, kus sees on nelli lentsakat jutto. S. 10 l.
Weike külwimees. Hind 40 kop.
Weike makele sannaramat. Hind 90 kop.
Wene-Saksa-Eesti keeli kõneajud, nende keelte rutuseks lättejaamiseks. Hind 60 kop.
Willandi Jutupuhuja. Reki imeliku tõeste sündinud lugu. Hind 12 kop.
Willandi laulik. Tõine parandatud trüf. Hind 25 kop.
Willi. Jutustus Ameerika maalt. Hind 24 kop.